

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
«ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА»**

Факультет природничих наук
Кафедра лісового і аграрного менеджменту

**СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ІСТОРІЯ АГРОХІМІЇ І ҐРУНТОЗНАВСТВА**

Рівень вищої освіти—перший (освітньо-професійний)

Освітня програма Агрономія

Спеціальність 201 Агрономія

Галузь знань 20 Аграрні науки та продовольство

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол №1 від “29” серпня 2024_р.

м. Івано-Франківськ – 2024 р.

1. Загальна інформація

Назва дисципліни	Історія агрохімії і ґрунтознавства
Викладач	Григорів Ярослава Ярославівна
Контактний телефон	(0342) 59-61-66; (0342)59-61-72,
E-mail викладача	slava.hryhoriv@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний
Освітній рівень	бакалавр
Обсяг дисципліни	___3___ кредити ЄКТС, 90 год.
Курс / семестр	2/4
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pro/

2. Опис дисципліни

Дисципліна "Історія агрохімії і ґрунтознавства" охоплює вивчення етапів становлення і розвитку агрохімічної науки та ґрунтознавства як окремих напрямів у сільськогосподарській науці. Курс формує у студентів системне розуміння історичних процесів формування теоретичних основ і практичних підходів, що використовуються для дослідження ґрунтів і забезпечення ефективного застосування добрив.

3. Мета та цілі курсу

Метою курсу «Історія агрохімії і ґрунтознавства» - формування цілісної уяви і знань про історичні етапи розвитку наукових досліджень в агрохімії і ґрунтознавстві, розгляд різних схем періодизації, виокремлення найголовніших досягнень та видатних вчених-ґрунтознавців та агрохіміків.

Основними завданнями вивчення дисципліни “ Історія агрохімії і ґрунтознавства ” є:

- проаналізувати головні етапи науки та узагальнити поступово нагромадженні знання з історії ґрунтознавства та агрохімії за весь довготривалий період;
- розглянути різні схеми періодизації; розкрити сутність фундаментальних методологічних засад;
- знати особливості формування методологічних принципів та концептуальних підходів генетичного ґрунтознавства в Україні;
- показати, що сучасна агрономічна наука є надзвичайно динамічною, вона розвивається як наука інструментальна та наука раціонального управління природою, тому безперервно збагачується новими підходами, ідеями і теоріями.

4. Програмні компетентності та результати навчання

Інтегральна компетентність (ІК)

ІК. Здатність розв’язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми з агрономії, що передбачає застосування теорій та методів відповідної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності (ЗК)

ЗК2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати

різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК6. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК7. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК9. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності

СК 1. Здатність використовувати базові знання основних підрозділів аграрної науки (рослинництва, землеробства, селекції та насінництва, агрохімії, плодівництва, овочівництва, ґрунтознавство, кормовиробництва, механізація в рослинництві, захист рослин).

СК5. Здатність оцінювати, інтерпретувати й синтезувати теоретичну інформацію та практичні, виробничі і дослідні дані в галузях сільськогосподарського виробництва.

Програмні результати навчання

ПРН1. Аналізувати основні етапи і закономірності історичного розвитку для формування громадської позиції.

ПРН2. Прагнути до самоорганізації та самоосвіти.

ПРН5. Проводити літературний пошук українською та іноземною мовами та аналізувати отриману інформацію.

ПРН10. Аналізувати та інтегрувати знання із загальної та спеціальної професійної підготовки в обсязі, необхідному для спеціалізованої професійної роботи у галузі агрономії.

5. Організація навчальної дисципліни

Обсяг навчальної дисципліни

Вид заняття	Загальна кількість
Лекції	18
Практичні заняття	12
Самостійна робота	60

Ознаки навчальної дисципліни

Семестр	Спеціальність	Курс/рік навчання	Нормативна/вибіркова
4	201 Агрономія	2	вибіркова

Тематика навчальної дисципліни

Тема	Кількість годин		
	лекції	Практ. роб.	Сам.роб
1. Історія розвитку агрохімії у зв'язку з розвитком землеробства.	2	-	4
2. Знання про сільськогосподарське виробництво.	2	2	7
3. Наукові дослідження К. А. Тімірязєва і П. А. Косовича.	2	2	7
4. Зародження і розвиток агрохімії в кінці XVIII на початку XIX століть.	2	2	7
5. Теорія живлення рослин академіка Д. М. Прянішнікова.	2	2	7
6. Розвиток агрономічної хімії у другій половині XIX – на початку XX століття.	2	2	7
7. Академік О. І. Душечкін – основоположник агрохімії в Україні.	2	2	7

8. Зародження знань про ґрунт у Київській Русі. Сучасний стан аграрної науки.	2		7
9. Актуальні питання історії українського ґрунтознавства. Г. Г. Махів і його наукова школа. Монографія «Ґрунти України»	2		7

6. Система оцінювання навчальної дисципліни

Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	Структура розподілу балів у ході аудиторно-самостійної роботи (лютий – червень): 1) активність на практичному занятті – 1 бал; 2) усні відповіді на практичних заняттях з використанням презентацій; підготовка доповідей. тощо – максимально - 5 балів (обов’язковою є п’ять оцінок із 7 практичних занять); 3) контрольна робота (письмова форма/дистанційна із використанням комп’ютерних технологій) – максимально 5 балів. 4) самостійна робота – здійснюється як в аудиторний так і поза аудиторний час із наперед визначених робочою програмою тем (максимально -25 балів). Мінімальна кількість балів допуску до заліку – 25 балів Максимальна кількість балів допуску до заліку – 50 балів Залік – 50 балів Підсумкова оцінка – максимум 100 балів (мінімум 50 балів)
Вимоги до письмових робіт	Обов’язковим є написання однієї контрольної роботи. Результат роботи оцінюється максимально - 5 балів. Контрольна робота – охоплює матеріал лекційних тем. Кількість запитань: 4. Запитання відкритого типу (без варіантів відповідей). Час виконання: 80 хв. (в межах семінарського заняття) / або у дистанційній формі із використанням тестових технологій (Структура тесту: Загальна кількість питань - 40; На одне поставлене питання є чотири варіанти відповідей, одна з яких правильна). Критерії оцінювання: Контрольна робота максимально оцінюється у 5 балів. При цьому, 5 балів виставляється, коли усі питання розкриті повністю, наведені конкретні приклади описаних понять та феноменів з ґрунтовним аналізом їх характерних особливостей. 4 бали – питання розкриті не в повній мірі, з мінімальною кількістю прикладів та характерних особливостей, проте студент дав відповіді на всі питання. 3 б. - студент не дав відповідь на два питання, проте дав часткові відповіді на решта питань 2 б. виставляється студенту, який не відповів на жодне питання контрольної роботи або не розкрив зміст жодного із питань.
Умови допуску до підсумкового контролю	Підсумкова оцінка виставляється після повного вивчення навчальної дисципліни, яка виводиться як сума проміжних оцінок, які отримав студент. Студент допускається до підсумкового контролю (залік) за умови виконання усіх запланованих видів робіт і отримання 25 і більше балів (максимально – 50).
Підсумковий	Залік

контроль	Форма здачі: комбінований
7. Політика навчальної дисципліни	
Академічна доброчесність	Здобувач вищої освіти повинен дотримуватись Кодексу честі ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» академічної доброчесності та Кодексу про етику викладача та положення про Комісію з питань етики та академічної доброчесності, Положення про запобігання плагіату у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника». Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає: самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей); посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; отримання норм законодавства про авторське право і суміжні права; надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.
Відвідування занять	Порядок та організація контролю знань студентів, зокрема, умови пропуску занять (відпрацювання) допуску до підсумкового контролю визначаються Положенням про порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти ДВНЗ «Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора №799 від 26.11.2019 р.; із внесеними змінами наказом № 212 від 06.04.2021 р.) https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2021/04/isinuvannia_nove2.pdf
Неформальна освіта	Неформальна освіта зараховується відповідно до Положення про порядок зарахування результатів неформальної освіти у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора №819 від 29.11.2019 р., із внесеними змінами наказом № 80 від 12.02.2021 р.) https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2021/02/neformalna_osvita.pdf

8. Ресурсне забезпечення

1. Вергунов В.А. Українське ґрунтознавство: історія становлення та розвитку у наукових школах, інститутизації і періодизації / В. А. Вергунов // Історія укр. науки на межі тисячоліть: зб. наук. пр. Вип. 24. С. 46-79.
2. Назаренко І. І. та ін. Ґрунтознавство: Підручник.- Чернівці, 2004. 400 с.
3. Тихоненко Д. Г. Ґрунтознавство в Україні: історія та сучасність: монографія / Д. Г. Тихоненко, В. А. Вергунов, М. О. Горін, Н. М. Новосад – Х.: Майдан,

2016. 452 с.

4. Волощук М. Д. Історія ґрунтознавства в Карпатському регіоні. Матеріали монографії «Ґрунтознавство в Україні: історія та сучасність» Х.: Майдан, 2016. 452 с.
5. Волощук М. Д. Етнокультурна спадщина Прикарпаття – Івано-Франківськ «Лілея-НВ», 2016.-153 с.
6. Соловей Г. М. Історія агрохімії і ґрунтознавства: конспект лекцій. Івано-Франківськ, 2015. 55 с.

Викладач

Ярослава ГРИГОРІВ